

RODOLJUB.

Izida dvakrat na mesec ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Klerikalna organizacija.

Klerikalna gospodarska organizacija na Slovenskem je le slab posnetek organizacije, ki so jo ustvarili takozvani krščanski socialci na Nižjeavstrijskem, in zato je gotovo na mestu, da časih pogledamo, kako vspeva ta organizacija tam, kjer imajo klerikalci vse v rokah.

Na Nižjeavstrijskem imajo klerikalci v rokah deželni zbor in seveda zajemajo z obema rokama iz deželne blagajne ter zalagajo z deželnim denarjem svoje zadruge v obilni meri. V nižjeavstrijskem deželnem proračunu za leto 1902. je določenih 111.462 K za klerikalne kmetijske zadruge, ki pa vrh tega uživajo še obilo družih dobrot od dežele.

Te zadruge so v resnici kmetijskega značaja. V tem, ko so pri nas pod različnimi imeni zasnovane zadruge v resnici zgolj konsumna društva in se prečastiti duhovniki le pehajo, kako bi pri pijači, zlasti pri žganju, čimveč zaslužili, se bavijo nižjeavstrijske zadruge samo s pravimi kmetijskimi pridelki in je njihov namen, odstraniti prekupce od prodaje kmetijskih pridelkov.

V ta namen se je nižjeavstrijska organizacija zavzela za to, da je dobila dajatve za vojaštvo. Leta 1901. je ta organizacija dobila od vojnega oskrbnitstva za prodano rž 639.394 K, za druge pridelke, žito, seno, krompir itd. pa 474.895 K.

A kako je pri tem izhajalo vojno oskrbnitstvo? To oskrbnitstvo je moralno organizaciji vse pridelke veliko dražje plačevati, nego so one iste pridelke plačevali drugi kupci. Erar je plačeval na primer rž po 15 K 80 vin. meterski stot, drugi kupci pa so plačevali rž po 14 K 95 vin., torej skoro za krono ceneje. Deželni odbor nižjeavstrijski pravi sam, da je bila lani povprečna cena rži na trgu 14 K 80 vin., erar bi bil lahko rž dobil po tej ceni in jo je po nepotrebem preplačal. Erar je samo leta 1901. samo na Nižjeavstrijskem in samo za rž nad 30.000 po nepotrebem izdal.

Erar je seveda pri tem mislil, da dobi nižjeavstrijske pridelke in da pride denar kmetu v korist. Kaj še!

Krščansko-socialna organizacija je te pridelke prav pridno kupovala na borzi od Židov. Erar je mislil, da je dobil nižjeavstrijsko rž, pa je dobil ogrsko; mislil je, da s preplačevanjem podpre kmeta, a je podprl le ogrske židovske prekupce in omogočil, da ima sedaj mesto z jednim prekupcem opraviti kar z dvema: z ogrskim Židom in s krščansko-socialno orga-

nizacijo. Ta dva se hočeta seveda oba mastiti in zato mora erar organizaciji vse blago preplačevati. In to gre na stroške davkoplačevalcev!

Kmet sam tudi nima nikake koristi od te organizacije. Ko bi organizacija ne dobivala iz deželne blagajne stotisoče podpore, bi bila že davno propadla. Vzdržuje se le, ker dobiva bogate podpore in ker erar blago preplačuje, a celo ti veliki dobički in te velike podpore ne pridejo v prid kmetu, nego le tistim, ki imajo organizacijo v rokah. Ti — da se izrazimo z dr. Šusteršičem — žro, žro in žro, tako da za kmeta ne ostane ničesar.

Škofjeloška mlekarna nad propadom.

Iz škofjeloške okolice piše zadružnik te mlekarne »Gorenjcu«:

Na strmi pečini, na gugajočem se kamnu stoji škofjeloška mlekarna. Najmanjša sapica jo bode prevrnila v prepad, iz katerega ni izhoda. Čudne stvari se čujejo o tem klerikalnem podjetju, ki tiči do ušes v dolgovih.

Pred dvema letoma že, ko smo kmetje dobili s sirnim gnojem plačano mleko, je bilo občno mnenje, da mora mlekarna prejenjati. Tudi zadružniki so bili za razpust društva, toda kakor zvezda na obzorju se prikaže rešilni angel v podobi kapelana Petriča, ne da jo reši, temveč da ji umetno podaljša neozdravljivo životarjenje. Res smo mislili, da bode kapelan delal čudeže, vsaj poskušal jih delati, a ni šlo. Prevzel je račune, ki so bili — kakor je sam trdil, v strašanskem neredu. Upali smo, da jih kapelan spravi v pravi red, toda sedaj vse kaže, da so še ravno tam, kjer so bili, ko jih je prevzel.

Neki zadružnik mu je napovedal že pred enim letom izstop iz društva, izročil mu mlekarsko knjižico in zahteval plačila, a do danes še nima obračuna. Kadar ga terja, trdi, da mora poprej skupaj spraviti račune.

Še v lepši luči se je pa pokazalo sedaj delo tega blagoslovljenega rešitelja. Kakor znano, ima škofjeloška mlekarna dolga toliko, da pride po odbitku vseh aktiv na vsaki delež 122 kron. Deleži so po 10 kron. Več kakor dva meseca se mleko že ne izplačuje. Zadružniki so vsled tega zahtevali občni zbor, toda odbor ga noče sklicati, boječ se, da bode velika večina zadružnikov za to, da se društvo razpusti. Oče Tinkovec, ki je sedaj po odhodu Kronbirtovega Gusteljna skoro neomejeni vladar mlekarne, je posodil tisti kakih 18.000 kron ali vsaj terjati jih ima od nje.

Zadružniki so čimdalje nejevoljnejši, ker se jim ne plačuje mleko. Sedaj jih pa tolaži kapelan Petrič z lažjo, da bodo dobili od ministrstva 10.000 kron podpore, katera se bode društvu izplačala z novim letom. Ker ljudje kapelanu to verjamejo, seveda še pridno nosijo mleko v mlekarno, češ, saj je ministrstvo dovolilo podporo. Na vsem tem pa ni čisto nič resnice. Res je dobila »Gospodarska zveza« 15.000 kron podpore, a s to podporo bo mašila svoje luknje, ne pa lukenj škofjeloške mlekarne. Mogoče je, da bo dala zaradi lepšega tudi škofjeloški mlekarni par sto kron, ali to se ji bode poznalo komaj toliko, kakor če vržeš kamen v morje.

Po pravilih mora vsak zadružnik vsaj pol leta poprej napovedati svoj izstop. Da ne bodo zadružniki trumoma izstopali, zavezujejo se jim sedaj s to izmišljeno podporo oči.

Čuditi se jim moramo le, kako je vendar mogoče, da dopuščajo oblastva, da to bankerotno društvo še živi. Ubogi kmet! Tri mesece boš zastonj nosil v mlekarno mleko, izgubil boš že plačane deleže, poleg tega boš pa še vsakemu deležu dodal 122 kron dote.

Mlekarna namerava otvoriti z novim letom konkurz. Ima pa tudi že vse pripravljeno, da ceno nazaj kupi konkurzno maso. V tem slučaju upniki ne bodo izgubili ničesar, pač pa bodo zadružniki plačevali po 122 kron od vsakega deleža.

Politični pregled.

Državni zbor.

Po štiridnevem odmoru se je v torek zopet sešla poslanska zbornica. Pred sejo je bilo podanih več predlogov, oziroma vprašanj. Med drugimi je predlagal posl. Steinwender, naj bi se vodniki hribolazcev in podobni poklici oprostili splošne dohodnine. Posl. Wilhelm je interpeliral finančnega ministra glede položaja finančnih stražnikov. Posl. Berks je vprašal načelnika socialističnega odseka, kaj je z zakonskim načrtom glede penzijskega zavarovanja zasebnih uradnikov. Poslanca Pommer in Plaček sta vložila predlogo, naj se takoj začne obravnavati vladna predloga glede reforme krošnjarskega zakona. Vsi predlagatelji so umaknili svoje predloge na korist imenovanim. Posl. Pommer je v utemeljevanju svojega predloga navajal, da je to že četrta vladna predloga o preosnovi krošnjarstva, ki je prišla končno v razpravo. V vseh trgovskih in obrtnih krogih se pritožujejo o občutni konkurenci, ki jim jo prizadeva krošnjarstvo. Krošnjarje ni

mogoče kontrolirati, ako koga opeharijo, dočim je to pri stalnih trgovcih mogoče. Tudi posl. Plantan pravi, da ne more odreči potrebe preosnove pri krošnjarskem patentu. Toda on mora razsojevati zadevo s specialnega stališča Kranjcev, ki so takorekoč rojeni krošnjarji. Tu so na pr. Kočevci, katerih rodna zemlja ne more živiti. Zanje je krošnjarstvo pogoj življenja. Ti ljudje gotovo ne pomenijo nevarnosti za trgovstvo in obrtništvo v velikih mestih. Govornik dokazuje, da bi krošnjarska predloga zavzela ves čas do Božiča in ne bo mogoče začeti obravnavati budgetnega provizorija, kar je vsekakor važnejše. — Posl. Wohlmeier predlaga spremembo § 12 predloge tako, da naj se prepusti občinskim svetom, da z dvetretjinsko večino sklenejo, s katerimi predmeti in v katerem času se sme v njegovem področju krošnjariti. Posl. Loser polemizuje proti Plantanu. Posl. Hájek dokazuje škodljivost krošnjarstva, a zahteva, da se ozira na domačo industrijo in razne dohodninske razmere. Glavna govornika se izvolita contra Bazzanella in pro Erb. Bazzanella dokazuje, da je prebivalstvo Valzugane na Tirolskem navezano le na krošnjarstvo ter bi se moralo izseliti ali bi se pa uprlo, ako bi se mu odvezel ta vir. On je proti nujnosti predloga. Pri glasovanju se prizna nujnost obema predlogoma. V generalni debati je govoril posl. Ellenbogen. Po seji so vložili Mladočehi znova nujni predlog, da se ustanovi živinozdravniška visoka šola s češkim učnim jezikom v Pragi. Načelnik socialističnega odseka dr. Gross odgovarja Berksovemu vprašanju ter pove, da bo že zvečer posvetovanje o vladni predlogi, da se uvede nedeljski počitek v odvetniške in notarske pisarne. — Včeraj je bila zopet seja.

Pomiloščenje mladoletnih obsojencev.

Cesar je dne 24. m. m. pooblastil pravosodno ministrstvo, da zapove sodiščem, naj v slučajih obsodbe mladoletnih hudodelnikov vložijo predlog za pomiloščenje. V tej odredbi pravosodnega ministrstva se pravi, da se gre pri obsodbah mladoletnih zaradi različnih deliktov bolj zaradi nepremišljenosti, zapeljanja in pomanjkanja zrelosti, kakor pa za spridenje npravnosti. Pri takih zločincih je tudi dvomljivo, da se doseže s kaznijo pravi namen. Prečesto se ne doseže pričakovani ugodni vpliv, temuč se še taki mladoletni ljudje s kaznijo pokvarijo. Vsled tega naj se, kjer dopuščajo razmere, taki zločinci ne zapirajo, pa tudi ne oddajajo prisilnim zavodom. To velja posebno za obtožence od 10 do 14 let. Pa tudi glede onih med 14. in 16. letom naj se postopa tako pomiloščevalno, ako kazni ne presega treh mesecev ali 500 K. Seveda odločuje pri tem v prvi vrsti prejšnje npravno in pošteno življenje. Pod takimi pogoji je tudi 16 do 18letne zločince priporočati pomiloščenju, posebno, če so zaostali v duševnem razvoju. V vseh takih slučajih je počakati z izvršitvijo kazni, dokler se ne reši pomiloščevalna prošnja. Naredba stopi v veljavo z dnem razglasa ter velja tudi za one mladoletne, ki so že bili dosedaj obsojeni, a še niso nastopili kazni. S tem smo tudi v Avstriji napravili velik korak v modernem pravosodju. Saj je velik psiholog že davno prorokoval, da pridemo

do tega, ko ne bo več ječ, temuč le še — blaznice in korekcijski zavodi.

Domače in razne novice.

Poglavje — o bisagi. Govoreč o nameravanem prestopu v pravoslavno cerkev piše sobotni »Slovenec«: »V Ricmanju imajo vedno kaplana, ki ljudstvu vse stori. V Dolino hodi ljudstvo le v žentvenih zadevah in po matične izpiske, ki se kolekujejo in se od njih plača taksa. Svojemu kaplanu daje ljudstvo rado naturalije, odreka jih pa dolinski duhovščini, ki je ž njo le v zunanji zvezi, po pastoraaciji pa ločena. Ker je ljudstvo v Ricmanju ubogo, ni hotelo dvojnega bremena prenašati. Temu bi se odpomoglo, ako bi cerkvena in posvetna oblast ustanovili novo župnijo v Ricmanju. C. kr. nameštvo, namestu da bi Ricmanje in Dolino rešilo iz te neprijetnosti, se je pa ustavilo ustanovitvi ricmanjske župnije, vkljub temu, da je bil ranjki škof Šterk za to. Ponudilo je celo dolinskemu župniku žandarmerijo na razpolago pri pobiranju naturalij v Ricmanju. To je prvi razlog, da je jelo vreti v Ricmanju. To so izrabili izvestni agitatorji in začeli ljudstvo nagovarjati k unijatstvu, češ, potem boste samostojni.« — Tu tiči jasno pripoznanje, da je vseh dogodb v Ricmanjih kriva duhovniška požrešnost. Dolinski duhovniki se kakor živ Shylock niso hoteli odreči beri, dasi so Ricmanje že svojemu duhovniku dajali bero in dolinskim duhovnikom vsake opravilo posebej plačevali. Ko bi se bili dolinski duhovniki odrekli beri, bi ne bilo sedanjih homatij, a ti krščanski možje niso imeli in nimajo nič usmiljenja in krutega srca so zahtevali, da morajo Ricmanjci — ki so, kakor priznava celo »Slovenec« — revni ljudje, dajati dvojno bero, domačemu duhovniku in še tujim. Dolinski duhovniki so se prav iz ozirov na ta svoj krivični dogodek upirali ustanovitvi samostojne fare v Ricmanjih in ko jim ljudstvo ni hotelo dajati več bere, so iskali pomoči pri vladi in vlada jim je dala žandarje na pomoč, da bi iz revnega ljudstva izprešali bero. Tu se vidi, kako neznansko lakomna je farška bisaga in da se ni nič čuditi, če hočejo ljudje izstopiti iz cerkve, ki take reči trpi. »Slovenec« suče stvar tako, da bi vso krivdo zvalil na vlado, češ, škof Šterk je bil za ustanovitev samostojne fare v Ricmanjih. Mogoče, a škof bi bil, videvši, da se fara ne doseže vsled odpora vlade in dolinskih duhovnikov, lahko vplival na to, da bi se bili dolinski duhovniki odpovedali beri. Ko bi se bilo to zgodilo, bi v Ricmanjih nikdar ne prišlo do takega gibanja, ki se najbrže konča s prestopom v pravoslavje.

Še nekaj o shodu v Kostanjevici. Iz kostanjeviškega okraja nam pišejo: Ko smo čitali diametralno si nasprotujoča poročila o dr. Tavčarjevih shodih v Žireh, Hotederšici in Logatcu, »Slovenčeva« in »Narodova«, domnevali smo, da je v sredini resnica. Ko smo pa brali od neznane roke nam doposlano »Slovenčeva« skrajno lažnivo poročilo o dr. Tavčarjevem shodu v Kostanjevici, kojega shoda smo se v obilnem številu udeležili, postali smo iz Savlov Pavli in smo pre-

pričani, da so »Slovenčevi« tonzuriranci istotako o drugih shodih lagali, kakor o našem. Nekoliko »pošteni« so pa vendarle bili. — Upali si niso namreč ovreči »Narodovega« poročila — »da sta bila kaplana Bešter in Erzar radi svojega hujskanja od ogorčenega ljudstva osuvana, oklofutana in v mlaki pomandran«. Cesar si pa ne upajo v »Slovencu« zanikati, store pa to tembolj na skrivnem v gostilnah takih župnij krškega okrajnega glavarstva, iz kojih župnij niso volilci utegnili na shod priti. Zadnji ponedeljek smo izvedeli pri »vinski poskušnji« v Krškem, da lazijo tonzuriranci po vaseh, oddaljenih od Kostanjevice in pripovedujejo v gostilnah zbranim možem, »da je »Narod«, pisoč o osuvanih kaplanih, grozno lagal, da je ravno nasprotno resnica, — tepena sta bila od »našega dobrega in vernega ljudstva« — ljubljanska liberalna dohtarja in so ju razoder v blato vrgli (!!!) Ni nam treba posebej povdarjati, da so to same laži. Te laži bodo možje, ki so z lastnimi očmi v mlakah ležati kaplana videli, že ovrgli, ko se bodo na sejmovih z oddaljenimi volilci sešli. One lažnive klerikalne potnike pa prosimo, da naj še enkrat potno palico v roke vzamejo in še sledeče prizore s kostanjeviškega shoda ovržejo: Domačin: Kako je to, gospod kaplan, da danes tako lahko ljudi hujskate in razsajate, katekizma pa ne morete v šoli poučevati, ne pridigati in tudi ne spovedovati — radi svoje bolezni? Kaplan Bešter, imenovan »ta lep Janez«, kojega se vse polno »Marijinih devic« »za frak« drži — med njimi jedna, koja je že trikrat »krancelj iz mirt« nosila —: Jaz si ne pustim svojih državljskih pravic kratiti. Domačin: Gospod kaplan! Ob glas boste prišli, hripavi ste, hitro v posteljo, če ne, bodo te »device« za Vami kmalo žalovale. Kaplan Bešter: Vpijmo: Živio Šusteršič! Naši: Živio Šuštar! Živio Žlindra! Živio Šic! Kaplanove »device« in svetokrižki koštruni (ki so šli našim na limanice): Živio Šic! Živio Žlindra! Živio Šuštar! Tableau! Tuji gospod: Ali Vas ni sram tako razgrajati? Se tako držite Kristovih naukov? Lep mir z Vašo obstrukcijo oznanjate! Bodite mirni, gospod kaplan, saj boste tudi Vi od nas pravih liberalcev besedo dobili! Kaplan Erzar: Kdo ste Vi, da se drznete z menoj tako govoriti? Tuji gospod: Jaz sem znani Cola di Rienzi. In kdo ste Vi? Kaplan Erzar: Jaz sem svetokrižki kaplan Erzar. O Vas sem pa tako že mnogo slišal. Tuji gospod: Pa nič nepoštenega. Kaplan Erzar: Živio dr. Šusteršič! — V tem hipu se vlije iz sosednje hiše močan curak neke rujave tekočine po širokem klobuku in haveloku kaplanovem. Tableau! Kerin, stari oderuh in slepar iz Sv. Križa, oče župnika iz Strug, gre mimo odra ves blaten, ko dr. Tavčar govori. Na Kerinovi rujavi suknji poznajo se vidni znaki vtisnjenih škorenj. Nek i gospod stopi k njemu z besedami: Očka Kerin, kam tako hitro? Poslušajte rajše doktorja Tavčarja, boste saj enkrat kaj pametnega slišali. Očka Kerin, to je namreč isti Kerin, v kojega gostilni mora ubog kmet, ki hoče iz »katoliške« posojilnice denar dobiti, prej 5 goldinarjev zapiti: Saj imamo mi še boljše pridigarje. Gospod: Sleparje imate in pa Žlindro. Mladi Komljanec, t. j. jeden svetokriških ko-

štrunov, ki so na povelje kaplana Erzarja najbolj upili: Živio Šuštar! Naši: Nazaj ž njimi! Komljanec: Kdo bo šel nazaj? (Odpri nož in zabode Lojzeta Colariča). V tem trenutku ga naši ob tla vržejo, ga osujejo, razorožijo in ga v bližnji svinjak zaprejo. Komljanec črez nekaj časa uide, naši ga dohité, zopet ob tla vržejo in ga do dobrega »zdelajo«, on pa milo ihti: Kaplana zaprite, kaplan nas je nahujskal in vsakemu dve kroni za pijačo obljubil. Med tem pride mestni redar in odpelje Komljanca v občinski zapor. — Navedel bi Vam še lahko mnogo takih prizorov. Zlasti o kaplanih, ko so ju po blatu »valjali«, da sta morala mlako piti itd. Pa za danes naj imajo lažipotniki dovolj!

Konzum v Marenbergu. Zadnjič smo odgovarjali na neki dopis v »Slovencu«, v katerem se je marenberške konzumarje opravičevalo, češ, da je pri konsumu vse v redu, ker so vsi trgovinski dolgovi poplačani in ker so celo zadružniki že dobili svoje deleže nazaj. Danes si hočemo to opravičbo konzumarjev zopet ogledati iz druge strani. Torej »celo« zadružniki konzuma so dobili svoje deleže nazaj. S tem so se hoteli konzumarji pred nerazsodnim svetom pohvaliti: »Glejte, kako smo korektni in pošteni, »celo« zadružnikom smo izplačali njih deleže. Pri nerazsodnih ljudeh utegne to vplivati. A kdor postave pozna, bo takoj izprevidel, da so konzumarji s tem, da so zadružnikom izplačali deleže, storili le novo nepostavnost. Po zadružnem zakonu se namreč deleži zadružnikov smejo šele po preteku enega leta po razdružbi izplačati in tudi to le v tem slučaju, če so poprej že upniki poplačani. To je naravno, saj jamčijo zadružniki celo z dvojnimi zneskom svojih deležev za zadružne dolgove. Ker dolgovi konzuma niso poplačani, ampak obstojijo, kakor znano, v znesku 117.000 K, so konzumarji z izplačilom deležev kršili postavo in ob enem oškodovali upnika, marenberško posojilnico, kateri so odtegnili te deleže. Pri tej »operaciji« je šel konzumarjem na roko svetom in dejanjem mojster Pelc. Opozarjamo pristojno oblast na tega »kumšt-nega« revizorja, ki je vreden tovariš zaprtega Seliškarja. Od vlade subvencionirani »Gospodarski zvezi« pa čestitamo na takih revizorjih, ki uganjajo eno protipostavnost za drugo.

Iredentovska demonstracija. — Svoj čas je imela Gorica mestnega tajnika, ki je bil prvi znani prvoboritelj iredentizma na Goriškem. Njemu v čast je hotel mestni zastop goriški že pred leti neko ulico krstiti na ime ulica Favetti. Tak sklep bil je tudi že storjen v mestnem svetu, ali vlada ga je uničila. Zdaj se pa bliža desetletnica, odkar je Favetti umrl. To priliko smrti velikega patrijota, kakor ga Lahi nazivljajo, so hoteli nekateri njegovi oboževalci uporabiti zopet za demonstracijo. Zato se je sestavil poseben odbor, ki je imel nalogo, pobirati pri goriških meščanih doneske, da bi se s temi napravil doprni mramorni kip pokojnega Favettija, kateri naj bi se postavil v mestni dvorani. Ali tudi tu je posegla vmes vlada ter prepovedala tako pobiranje doneskov. Zdaj je pa prišel na vrsto zopet mestni svet, meneč, ko ni šlo prvo in drugo,

pojde pa tretje. V zadnji svoji seji je sklenil namreč jednoglasno (tudi z glasovi starašin takozvanega partito popolare), da se v mestni dvorani vzida mramornata plošča v spomin pokojnemu Favettiju s primernim napisom, katerega naj oskrbi mestni župan. Predlog je stavil član mestnega starašinstva dr. Venier nujnim potom. Pri utemeljevanju svojega predloga ni predlagatelj niti z besedico omenil Favettijevih zaslug, ki bi se tikale gmotnih koristi mesta, marveč povzdigoval je le zasluge, katere je imel pokojnik za italijanstvo, ter slavil le njegov patrijotizem, ki pa ni identičen z avstrijskim patrijotizmom.

Županom v Idriji je izvoljen zopet zaslužni gospod Dragotin Lapajne in sicer s 14 proti 8 glasom.

Cesarja Franca Jožefa I. zaklad za stare in zveste kmetijske posle. Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen leta 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 kron. Ta darila se razdele meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki še sedaj služijo in se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eni in isti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 16. decembra t. l. pri odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Vsaka prošnja (ki je ni treba kolekovati) mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva.

Izpred sodišča. Minulo soboto je bila obravnava proti sodnemu oficialu g. V. Šornu. Tisti je bil svoj čas obdolžen, da je poneveril 11.000 kron. Izkazal se je pač primanjkljaj, a izkazalo se je tudi, da ga ni kriv obdolženec. Državno pravdnštvo je tožilo g. Šorna samo, ker je odpotujé v Zagreb vzel 200 K uradnega denarja seboj, dasi je njegovo pohištvo vredno dosti več in dasi je imel dobiti 300 K remuneracije. Sodišče je g. Šorna popolnoma oprostilo, ker je prišlo do spoznanja, da ni imel namena, si rečenih 200 K nepravilno prilastiti.

16-letni morilec. V ponedeljek je v Gradcu brez pravega povoda ustrelil na ulici 16letni vajenec J. Kurbus sedlarskega pomočnika Leitingerja. Na policiji je morilec dokazoval svoj miroljubni značaj s knjižico, da je ud sv. Jožefa mladeniškega društva. Tudi več spovednih listov je izvil iz žepa.

Cena živinske soli znižana. V predležečem državnem proračunu za l. 1903 se nahaja tudi postavka, tičočna se živinske soli. Zaradi eminentne važnosti tega predmeta za kmetijstvo je treba o tem znižanju nekaj besedij izpregovoriti. Že l. 1848. je moral takratni finančni minister obljubiti znižanje cene živinske soli. Zgodilo pa se je to šele leta 1851. ter se je določila njena cena na 3 K za 100 kg. Ta cena je veljala do leta 1868. Vsled slabih in splošno lahko ločljivih primesij, s katerimi se je sol, namenjena človeškim potrebam, denaturiziravala, prirejali so nemovitejši sloji iz živinske soli dokaj vžitno sol za človeška jedila in na ta način državo goljufali. Ker poslednja tem nedostatkom ni mogla v okom priti, ustavila je omenjenega leta sploh pripravo in oddajo živinske soli. To je trajalo noter do leta 1893., ko je država na opetovano zahtevo

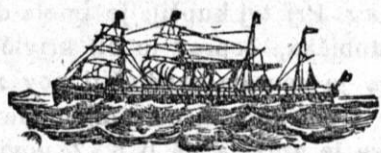
interesiranih krogov prodajo živinske soli, koje očiščenje je znatno otežkočeno, zopet dovolila. Cena pa je poskočila na 10 K za 100 kg. Pri tej kupčiji je imela država veliko dobička, čeprav je bil krivičen. L. 1896. pa je morala predložiti nov zakon, tičoč se živinske soli, oziroma njene cene, katera se je znižala na 6 K. Z novim letom stopi ta zakon prvič v veljavo. Čeprav je znižanje cene zato velevažno potrebščino velikega pomena za kmetijstvo, vendar se mora na drugi strani ugovarjati tudi tej ceni. Država ima namreč sedaj lep dobiček na račun kmetovalcev, čeprav se taka barantija ne strinja z monopolom na sol. Proti takemu krivičnemu obdaru morajo se kmetovalci zavarovati in zahtevati na drugi strani odškodnino. To se seveda ne bode kmalu zgodilo, kajti država je skopa kot mačeha, ali vstrajnost pripomore do cilja. — Zatorej na delo.

Oves kupuje po najvišjih ljubljanskih cenah c. in kr. vojni erar, in sicer v vsaki, tudi majhni množini naravnost od kmetov. Ker se na dotične razglase skoraj nihče ni oglasil, je bila c. kr. kmetijska družba pozvana, naj vmes poseže, zato bo ona skusila posredovati med kmeti in vojaštvom. Vsako soboto od 10—11. dopoldne bo c. kr. kmetijska družba kupovala na podlagi poslanih ali osebno prinesenih vzorcev oves in pozneje tudi drugo žito za c. kr. vojni erar, in sicer v svoji pisarni v Ljubljani v Salendrovih ulicah. Pri nakupovanju bo navzoč zastopnik vojaštva. Plačevalo se bo najmanj po zadnji ljubljanski tržni ceni. Ponujeni oves mora biti primerno čist. Vzorec mora biti enak vsi zalogi; kdor bo na podlagi vzorca prodal in potem poslal slabejše blago, bo imel škodo, ker se blago ne bo sprejelo. Torej pozor in vestno ravnanje. Kmetovalci, poslužite se te prilike, prodati svoj pridelek bolje kakor po prekupcih! Tožite, da v Ljubljani noben trgovec ne plačuje po tržnih cenah, ki so v listih objavljene, sedaj imate priliko, prodajati po teh cenah. Kupljeno blago mora prodajalec na svoje stroške poslati v Ljubljano ter tudi užitnino plačati. Prvo kupovanje se bo vršilo prihodnjo soboto, t. j. 6. decembra. Poudniki po pošti naj gledajo, da bodo vzorci pravočasno došli. Prodajalci, ki osebno pridejo, morejo blago precej s seboj pripeljati. — Kupovalo se bo le od pridelovalcev samih in ne od prekupcev.

Tržne cene v Ljubljani.

	K	h		K	h
Goveje meso I. kg	1	30	pšenična 100 kg	27	80
" " II. "	1	10	Moka koruzna " "	19	—
" " III. "	1	—	Moka ajdova " "	34	—
Teletje "	1	50	Fižol, liter	—	20
Prašičje m. sveže "	1	60	Grah, "	—	40
" " prek. "	2	—	Leča, "	—	25
Koštrunovo meso "	—	80	Kaša, "	—	20
Maslo	2	60	Ričet, "	—	—
Surovo maslo	2	40	Pšenica . . . 100 kg	18	40
Mast prašičja	1	80	Rž	"	14
Slanina sveža	1	70	Ječmen	"	14
" " prek. "	2	—	Oves	"	14
Salo	1	40	Ajda	"	20
Jajce	—	10	Proso, belo " "	—	17
Mleko, liter	—	18	" " nav. " "	—	14
Smetana sladka lit.	—	80	Koruza	—	16
" " kislja "	—	80	Krompir	—	4
Med . . . . . kg	1	20	Drva, trda . . . m ³	8	60
Piščanec	1	20	" " mehka	—	5
Golob	—	50	Seneno . . . . . 100 kg	—	7
Raca	—	—	Slama	—	7
Zajec	—	—	Stelja	—	—

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodil. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji
ali (2073—14)

Ant. Rebek, konc. agent
v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

Loterijske srečke.

Brno, 26. novembra.	52,	2,	33,	39,	40.
Dunaj, 22. novembra.	68,	41,	12,	21,	34
Trst, 15. novembra.	73,	4,	80,	2,	79.
Gradeo, 22. novembra.	9,	66,	87,	30,	40.
Praga, 19. novembra.	77,	89,	6,	80,	30.
Lino, 14. novembra.	85,	24,	28,	17,	9.

Vizitnice in kuverte s firmo *

— priporočena —

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilsarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Največje, najhitrejše ter najvarnejše vrste velikanskih parnikov, ki vozijo

v Ameriko.

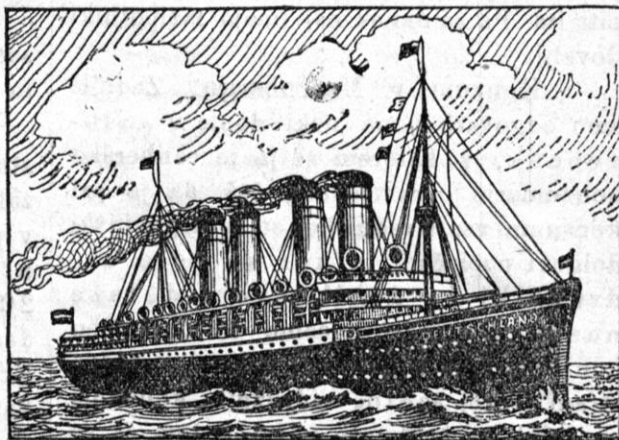
Hamburg-New York le 6 dni.

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno (1228—21)

oblastveno potrjena

agentura Hamburg-Ameriške linije

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31
od južnega kolodvora takoj na desno.

Povsod po Slovenskem

in še čez mejo razširja se od dne do dne poraba prave in najboljše

kavine primesi

v prid družbe sv. Cirila in Metoda iz

I. jugoslov. tovarne za kavine surogate

— v Ljubljani. —

Zahtevajte jo povsod!!

Odlikovan s kolajno na pariški razstavi leta 1900.

Vse vrste 2409-2

tamburic

priporočila tvrdka

J. Stjepušin

v Sisku

na Hrvatskem.

liustr. ceniki se pošiljajo na zahtevo franco.

Odlikovan s kolajno na buda-peštanski razstavi leta 1896.

Najnižje cene

Skrbno izdelovanje

Največji izbor

Preobleke.

Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Kot prava **dobrota**

in potreba za vsako družino se izkazuje vsak dan bolj uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nobena skrbna gospodinja naj se ne pomišlja dalje uvesti to tečno in zdravo pijačo.

Ni čistejše primesi in boljšega nadomestila za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava se dobiva pristna samo v izvornih zavojčkih z varstveno znamko »župnik Kneipp«. Odprto odtehtana ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.